

Sygn. akt III RC 171/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim - Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : SSR Robert Kłosowski

Protokolant : stażysta Monika Gobis

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2016 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. K. (1)

przeciwko E. K. (1), K. K. (1), S. K. i C. S. (1)

o alimenty

ORZEKA

I. oddala powództwo

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Radcy Prawnego A. S. kwotę 3173, 90 zł (trzy tysiące sto siedemdziesiąt trzy 90/100) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w tym kwotę 2952 zł brutto (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) tytułem opłaty za czynności wykonane w sprawie

III. odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu na rzecz pozwanych S. K. i K. K. (1)

/-SSR Robert Kłosowski -/

Sygn. akt III RC 171/15

UZASADNIENIE

Powódka M. K. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanych E. K. (1), S. K., K. K. (1) i C. S. (1) alimentów w kwocie po 400 złotych miesięcznie (łącznie 1600 złotych miesięcznie) płatnych począwszy od 12 października 2015 r., z góry do 5-tego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności poszczególnych rat oraz o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka wskazała, iż pozwani są jej dziećmi. Obecnie powódka M. K. (1) ma 84 lata i jest osobą obłożnie chorą. W 2013 r. przeszła udar mózgu, z wieloogniskowym naczyniopochodnym uszkodzeniem mózgu, cierpi również na padaczkę poudarową i zaburzenia pracy serca. Jak dalej wskazała powódka nie jest ona w stanie utrzymać się samodzielnie, nie jest w stanie samodzielnie wykonywać podstawowych czynności, jak np. umycie się. Zgodnie z zaleceniem lekarza wymaga stałej opieki. Jak dalej wskazała powódka znajduje się w niedostatku, zaś poza pomocą córki M. K. (2) nie może liczyć na pomoc innych swoich dzieci. M. K. (1) podkreśliła, iż stara się o miejsce w domu opieki społecznej i uzyskane pieniądze przeznaczy na opłacenie pobytu w takim ośrodku, który kosztuje ok. 2500 złotych. Powódka nie jest w stanie w chwili obecnej opłacić kosztów takiego pobytu z uwagi na to, iż uzyskuje dochód w wysokości 1143 złotych.

W piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2015 r. powódka wskazała również, iż obecnie ma zapewnioną opiekę jedynie przez 3 godziny dziennie, podczas gdy niezbędna jej jest opieka całodobowa. Wskazała, iż nie dysponuje środkami

na opłacenie opiekunki, a jedyną pomoc otrzymuje od zięcia J. Ż., który odwiedza ją 3 razy w tygodniu. Powódka jeszcze raz w uzasadnieniu powołanego pisma procesowego wskazała, iż żądana kwota jest niezbędna dla opłacenia całodobowej opieki w miejscu zamieszkania.

Pozwani S. K. i K. K. (1) w odpowiedzi na pozew wnieśli o jego oddalenie podając, iż wystąpienie z pozwem o alimenty przez M. K. (1) było wynikiem działania innych osób, a nie realnych i rzeczywistych potrzeb powódki. Pozwani przez szereg lat pomagali powódce wykonując na jej rzecz rozmaite prace domowe, jak dostarczanie drewna itd. Pozwani wskazali, iż powódka dysponuje środkami niezbędnymi do samodzielnego utrzymania się w postaci renty w wysokości 1143 złotych oraz oszczędności ze sprzedaży domu w 2010 r. w wysokości min. 30 000 złotych. Pozwani wskazali, iż powódka znajduje się obecnie w takim stanie zdrowia, który może wskazywać, iż nawet w przypadku zaproponowania jej miejsca w domu pomocy społecznej może z tego nie skorzystać, gdyż nie rozumie ona tych kwestii. Nadto w kolejnym piśmie pełnomocnika powódki wprost wskazane jest, iż pobyt w domu pomocy jest dla powódki ostatecznością. Pozwani wskazali, iż obecnie wszystkie usprawiedliwione potrzeby powódki są zaspokajane. Pozwani wskazali również na swoje ograniczone możliwości alimentacyjne. Pozwany K. K. (1) uzyskuje dochód 1290 złotych, zaś jego żona 870 złotych miesięcznie. Pozwany S. K. uzyskuje dochód w wysokości 2300 złotych.

Pozwana C. S. (1) w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie podając, iż w ostatnim okresie nie miała możliwości osobistego świadczenia pomocy na rzecz swojej matki, jak również wsparcia jej środkami finansowymi, z uwagi na okoliczność, iż sama opiekuje się niepełnosprawnym w stopniu znacznym synem P. chorym na dziecięce porażenie mózgowie. Źródłem jej utrzymania jest świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 1300 złotych.

Pozwana E. K. (1) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości wskazując, iż rozumiejąc trudną sytuację swojej matki nie jest jej w stanie pomóc z uwagi na swoją trudną sytuację zdrowotną. Pozwana wskazała, iż orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 5 grudnia 2014 r. uznano ją za częściowo niezdolną do pracy, przy czym okres niezdolności określono do 31 grudnia 2017 r. Utrzymuje się z renty w wysokości 992,64 złote. Stan zdrowia oraz sytuacja na rynku pracy powoduje brak możliwości uzyskania dodatkowych dochodów. Stałe wydatki pozwanej związane z utrzymaniem mieszkania wynoszą ok. 412 złotych, a pozostała kwota nie starcza jej na utrzymanie i zakup niezbędnych leków.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. K. (1) urodziła się w dniu (...) Wymieniona posiada 5 dzieci : M. K. (2) oraz pozwanych K. K. (1), S. K., C. S. (1) i E. K. (1).

/bezsporne/

Powódka po uzyskaniu pełnoletności przez swoje dzieci zamieszkiwała w miejscowości (...) w budynku tzw. leśniczówki. Od 1995 r. zajmowała się faktyczną opieką nad swoją wnuczką I. J., córką M. K. (2). Matka dziecka pozostawiła je na wychowanie powódce i sama związała się z J. Ż.. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lidzbarku Warmińskim w sprawie III Nsm 73/04 M. K. (1) została ustanowiona rodziną zastępczą dla małoletniej I. J.. Funkcję rodziny zastępczej dla małoletniej powódka pełniła do 22.11.2011 r. kiedy to wnuczka ukończyła 18 lat.

/akta Opm 19/05/

Około 2010 r. powódka zdecydowała się sprzedać dotychczas zajmowane mieszkanie za kwotę 120 000 złotych i zakupić mniejsze w centrum wsi za kwotę ok. 60 000 złotych. Do nowego mieszkania wprowadziła się łącznie z swoją wnuczką I. J.. Wkrótce potem I. J. przekonała swoją babcie, aby ta udostępniła jej dostęp do swojego konta i umożliwiła korzystanie z posiadanych pieniędzy. Dzięki uzyskanym w ten sposób środkom wymieniona ukończyła kurs prawa jazdy, a następnie zakupiła samochód. Jesienią 2014 r. pozwana E. K. (1) otrzymała telefon od mieszkańca wsi Ł. wskazujący, iż wnuczka powódki niewłaściwie opiekuje się babcią. Pozwana E. K. (1) zadzwoniła do brata, pozwanego K. K. (1) i wspólnie z nim pojechała do matki. Tam wymienieni zastali powódkę leżącą w łóżku. Powódka miała już wówczas 84 lata, ze względu na stan zdrowia nie potrafiła bez pomocy innych osób zaspokoić swoich wszystkich

potrzeb, była zaniedbana, niedożywiona, mieszkanie było brudne, pełne butelek po alkoholu. Po krótkiej rozmowie I. J. zdecydowała się opuścić dotychczas zajmowane mieszkanie i zamieszkać z chłopakiem. Pozwana E. K. (1) zaczęła pomagać matce w utrzymaniu, a wkrótce zamieszkała z nią razem. Pozwana opiekowała się powódką w ten sposób przez rok czasu. W tym czasie pozwana E. K. (1) zwracała się o pomoc do rodzeństwa w opiece nad matką. M. K. (2) odmawiała pomocy tłumacząc się wykonywanymi pracami związanymi z remontem dachu. Pomoc zaoferował pozwany K. K. (1) zawożąc matkę do lekarzy. Pomoc w opiece nad powódką zaoferował również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zawarł z sąsiadką powódki K. K. (2) umowę zlecenia na pomoc w opiece przez dwie godziny dziennie.

Jesienią 2015 r. pozwana E. K. (1) miała wyznaczony termin wizyty u neurologa oraz spotkanie z córką, która na co dzień przebywa w Niemczech. Dodatkowo zaczęła odczuwać trudy sprawowania całodniowej opieki nad matką, której stan zdrowia ciągle się pogarszał. Powódka nie kontrolowała swojej fizjologii, próbować wychodzić z domu nieodpowiednio ubrana, mieć problemy z pamięcią etc. Pozwana E. K. (1) poprosiła więc M. K. (2) by ta zasępiła ją na 3 dni podczas wizyty u neurologa i spotkania z córką. M. K. (2) wyraziła zgodę. Po trzech dniach pod wpływem namowy córki E. K. (1) zadzwoniła do siostry M. K. (2) informując ją, że potrzebuje odpocząć psychicznie przez okres dłuższy, tj. miesiąca aby skorzystać z rehabilitacji. M. K. (2) opiekowała się powódką przez okres 2-3 tygodni w październiku 2015 r., a następnie pozostawiła ją samą w mieszkaniu. W tym czasie partner M. K. (2) J. Ż. namówił K. K. (2) aby ta przejęła całodobową opiekę nad powódką M. K. (1) obiecując w przyszłości wynagrodzenie. K. K. (2) po dwóch dniach, kiedy to powódka pozostawała bez opieki zaczęła się nią opiekować aż do 12 stycznia 2016 r. Za wskazany okres K. K. (2) otrzymała wynagrodzenie w wysokości 1300 złotych. Wynagrodzenie to wypłacili wymienionej pozwani K. K. (1), S. K. i C. S. (1). W dniu 12 stycznia 2016 r. na wcześniejszy wniosek powódki została ona umieszczona w Zakładzie (...) w R.. W zakładzie powódka ma zapewnione całodzienne wyżywienie oraz opiekę. Odpłatność za pobyt w zakładzie ustalona została w kwocie 800,14 złotych. Z dniem 8 kwietnia 2016 r. powódka została przeniesiona do zakładu opiekuńczo – leczniczego w D.. Odpłatność ta jest pobierana z renty powódki w wysokości 1143 złote netto. Pozostała kwota jest zwracana na rzecz ZUS i pozostaje w depozycie, do czasu jej odbioru przez powódkę lub upoważnione osoby. W czasie pobytu powódki w zakładzie w D. regularnie raz lub dwa razy w tygodniu odwiedza ją pozwany K. K. (1). Pozwany pozostaje w kontakcie z bratem S. K. oraz siostrami E. K. (1) i C. S. (1) otrzymując od nich pieniądze z przeznaczeniem na zaspokajanie potrzeb powódki. Z tych pieniędzy pozwany zakupuje wodę, środki pielęgnacyjne itp. w zależności od zgłaszanych potrzeb. Czas pobytu powódki w ośrodku nie jest określony z góry i jest zależny od stanu zdrowia powódki oraz deklaracji członka rodziny o zgodzie na przejście całodobowej opieki nad powódką.

/dowód : decyzja ZUS k. 9-11, dokumentacja medyczna k. 12-27, 49-51, 52-77, zaświadczenie zakładu leczniczego k. 128, informacja zakładu leczniczego k. 129, zeznania świadka kJ. Ż. k. 222, zeznania świadka K. K. k. 249-250, zeznania pozwanej E. K. k. 223-224, zeznania Sł. K. k. 224-224v., zeznania K. K. k. 224v-225, informacja zakładu leczniczego w R. k. 235/

Pozwany K. K. (1) ma 62 lata. Wymieniony utrzymuje się z renty w wysokości 1296 zł. Pozwany choruje na miażdżycę, leczy się. Leki na schorzenie pozwanego kosztują go miesięcznie ok. 100-120zł. Żona pozwanego utrzymuje się z zasiłku przedemerytalnego w wysokości 800 zł. Pozwany razem z żoną mieszka w jednorodzinny domu. Koszt zakupu opału na zimę wynosi ok. 4500 zł. Opłata za energię elektryczną wynosi ok. 270zł na 2 miesiące. Pozwany posiada kredyt zaciągnięty w kwocie 5000 zł na zakup opału.

Pozwana C. S. (1) ma obecnie 60 lat. Jest mężatką, nie pracuje zajmuje się opieką nad swoim 37 letnim synem. Syn pozwanej jest niepełnosprawny, choruje na porażenie mózgowie i wymaga stałej opieki. Pozwana otrzymuje z tytułu sprawowanej opieki nad synem kwotę 1300 złotych netto. Mąż pozwanej pracuje uzyskując dochód w wysokości ok. 3000 złotych miesięcznie. Nie posiada żadnych innych dochodów. Nie mam nikogo więcej na utrzymaniu. Zamieszkuje w mieszkaniu o pow. 72m kw. Czynsz za mieszkanie wynosi ok. 450zł, opłata za prąd wynosi ok. 300zł. Miesięcznie. Za wodę płaci około 200zł.

Pozwana E. K. (1) ma 56 lat. Jest wdową posiada dwie pełnoletnie córki, które nie pracują. Utrzymuję się z renty w wysokości 1007zł netto. Mieszka w mieszkaniu w bloku znajdującym się w O.. Koszty utrzymania to czynsz 212zł, co kwartał rozliczenie wody 40zł, opłata za energię elektryczną wynosi ok. 60zł co dwa miesiące. Pozwana choruje na zespół łuszczkowy naczyńopodobny. Z uwagi na posiadane dochody nie jest w stanie wykupić wszystkich niezbędnych leków.

Pozwany S. K. ma 52 lata. Pozwany utrzymywał się z prowadzonej działalności gospodarczej, którą obecnie zawiesił. Obecnie pozwany wykonuje prace dorywcze, z których posiada dochód w wysokości ok. 25000 złotych. Jest w związku małżeńskim. Żona pozwanego nie pracuje i nie ma żadnego dochodu. S. K. ma dorosłe dzieci. Miesięczny koszt utrzymania mieszkania wynosi ok. 1500zł, przy czym jest to koszt utrzymania mieszkania łącznie z zakupem opału. Pozwany nie ma żadnych zobowiązań finansowych, posiada oszczędności jeszcze w wysokości około 15000zł.

/dowód : orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 91, decyzja w sprawie wysokości świadczenia pieniężnego k. 92, faktura k. 106, paragony k. 107, orzeczenie ZUS k. 109, decyzje k. 112-114, 117, 218-220, zeznania pozwanej E. K. k. 223-224, zeznania Sł. K. k. 224-224v., zeznania K. K. k. 224v-225, zeznania C. S. k. 225v./

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalony w oparciu o przeprowadzone dowody stan faktyczny niniejszej sprawy nie był kwestionowany przez strony i ustalony został w oparciu o przedłożone do akt dokumenty, niekwestionowane zeznania świadków i stron. Rozbieżności pomiędzy stronami niniejszego postępowania dotyczyły wyłącznie kwestii czy tak ustalony stan faktyczny niniejszej sprawy uzasadnia zasądzenie dochodzonego roszczenia.

Wskazać w związku z powyższym należy, iż obowiązek alimentacyjny krewnych regulują art. 127-144¹ kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej krio).

Stosownie do treści art. 128 krio obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) co do zasady obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Obowiązek ten obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem (art. 129 krio). Jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych – obowiązek obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obowiązek alimentacyjny obciąża w częściach odpowiadających ich możliwością zarobkowym i majątkowym. Należy również pamiętać o treści art. 133 § 2 krio zgodnie z którym w przypadku gdy zobowiązanymi do alimentacji nie są rodzice, istnienie obowiązku alimentacyjnego zależy od tego, czy osoba uprawniona do świadczeń alimentacyjnych znajduje się w niedostatku. Zdaniem Sądu poprzez niedostatek należy rozumieć sytuację, która zaistniała niezależnie od woli i starań osoby uprawnionej, w której osoba ta nie może w pełni własnymi siłami zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Osoba uprawniona znajdująca się w niedostatku nie może zapewnić sobie także dodatkowego źródła dochodu np. z uwagi na wiek lub stan zdrowia. W niniejszej sprawie warto wspomnieć również treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r. III CZP 91/86 OSNC 1988/4/42 w której Sąd Najwyższy definiując pojęcie niedostatku określone w art. 133 § 2 krio (uwagi do pkt. III) wskazał, iż osoby znajdujące się w niedostatku to takie, które „nie posiadają własnych środków w postaci wynagrodzenia za prace, emerytury czy renty, ani też dochodów z własnego majątku”, przy czym wskazał również, że „nie można mówić o niedostatku osoby, która przez zbycie swego majątku lub jego części mogłaby sama i to na dłuższy czas z własnych środków zaspokoić swe usprawiedliwione potrzeby”.

Zgodnie z kolei z art. 144¹ krio zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku alimentacyjnego rodziców względem ich małoletniego dziecka.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż w ocenie Sądu, w chwili obecnej usprawiedliwione potrzeby powódki przebywającej w zakładzie leczniczym w D. są zaspokojone, a tym samym powódka nie znajduje się w stanie niedostatku o jakim mowa w art. 133 § 2 krio, a w konsekwencji żądanie powódki zasądzenia alimentów podlega oddaleniu.

Należy podkreślić, iż M. K. (1) przebywając w zakładzie leczniczym ma zapewnione wszystkie potrzeby bytowe związane z wyżywieniem i całodzienną opieką. Koszt jaki zmuszona jest z tego powodu ponosić powódka wynosi kwotę ok. 800 złotych miesięcznie i potrącany jest z jej dochodów. Powódce pozostaje miesięcznie kwota 342 złote, która może być przeznaczona na jej dodatkowe potrzeby, a która to kwota nie jest i tak wykorzystywana (zwrot do ZUS). Dodatkowo pozwani składają się, w zależności od potrzeb, dodatkowymi sumami pieniężnymi, którymi dysponuje w ich imieniu K. K. (1). Wymieniony odwiedza powódkę raz, dwa razy w tygodniu i kupuje dodatkowe napoje, kosmetyki etc. w zależności od zgłaszanych przez personel zakładu potrzeb. Powódka ma więc obecnie zapewnione odpowiednie warunki bytowe, całodzienną opiekę i wyżywienie. Dysponuje też dodatkowymi środkami, które z uwagi na jej aktualną sytuację nie są wykorzystywane. Wobec powyższego żądanie zasądzenia alimentów uznać należy za nieuzasadnione.

O wynagrodzeniu pełnomocnika powódki działającego z urzędu Sąd orzekł stosownie do obowiązujących przepisów. Jednocześnie z uwagi na szczególne okoliczności sprawy, stan zdrowia powódki, podeszły wiek, Sąd odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu na rzecz pozwanych S. K. i K. K. (1).

/SSR Robert Kłosowski/